

עוני וסוגיות חברתיות כלכליות

1. אני פוגש את העני

העני מעורר בנו רגשות שונים וסותרים - כעס ושנאה, ומנגד רגשות אשם, רחמים ותסכול. רגשות אלה משפיעים על דרכי הנתינה שלנו.

מטרת הסדנא: לפגוש בתוך עצמנו את מנגנוני השיפוט כלפי עניים, ולחשוף אותם אף בפני הזולת.

2. הפוליטיקה של מדידת העוני

המאבק בעוני מצריך יצירת הגדרה מדויקת של העוני, אולם הוא מעורר גם את השאלה: היכן עובר הקו המפריד בין העני למי שצרכיו מסופקים?

מטרת הסדנא: לבחון את השלכותיהן של ההגדרות השונות של העוני העומדות ביסוד המדיניות החברתית-כלכלית, על העניים.

3. גיאוגרפיה של אי-שוויון

כל אדם זכאי לגור בקהילה שאליה הוא מבקש להשתייך, ואולם זכות זו עלולה לתבוע מחיר חברתי כבד: יצירת "גטאות" הומוגניים של קהילות שונות בזהותן ובמעמדן החברתי-כלכלי, שביניהם מפרידות חומות, המעמיקות את הפערים בין האוכלוסיות.

מטרת הסדנא: לבחון מה גורם לנו להסתגר ולהקים מחיצות פיזיות, ומהן השלכות החברתיות-כלכליות של מחיצות אלה.

ניתן לשלב את הסיור 'בין קטמון לקטמונים'.

4. דרכי נתינה

בכוחה של הנתינה לחלץ את העני ממצבו, אך היא עלולה לגרום לא מעט נזקים, כמו יצירת בושה ותלות אצל העני.

מטרת הסדנא: לבחון כיצד נוכל לתת צדקה בלי שנפגע במקבלים.

5. די מחסורו אשר יחסר לו

החסך החומרי יוצר דימוי חברתי נמוך. על כן אין די בסיפוק צרכיו החומריים של העני לשם יצירת שוויון, אלא יש לדאוג לסיפוק צרכיו השונים והמגוונים.

מטרת הסדנא: להבין את נקודות המבט של האנשים החיים בעוני, ומתוך כך לגזור השלכות באשר למדיניות החברתית-כלכלית הראויה.

7. הדרה חברתית

כל אחד רוצה להשתייך לקבוצה שבידה נתון הכוח, אולם ייתכן כי קיומה של קבוצה מרכזית, דוחק קבוצות שונות לשוליים, הופך אותן לבלתי נראות ומעמיק את שוליותן במגוון תחומים.

מטרת הסדנא: לעמוד על מנגנוני ההדרה הגלויים לנו והסמויים מעינינו כדי להימנע מהם.

6. מלחמה בעוני או בעניים?

הניסיון לפתור את בעיית העוני יוצר קונפליקט בין העניים, הצריכים ליטול אחריות ולעבוד קשה כדי להיחלץ ממעגל העוני, לבין המדיניות הכלכלית הפוגעת בשכר ובשירותים.

מטרת הסדנא: להכיר את הקונפליקט הזה ואת דרכי ההתמודדות איתו.

8. העסקה פוגענית

נדמה כי הדרך העיקרית להיחלץ ממעגל העוני היא השתלבות במעגל העבודה. בפועל אחוז העובדים החיים מתחת לקו העוני גדול ומכעים.

מטרת הסדנא: לבחון את הגורמים למבנה השכר בארץ, ולבדוק מה אנו יכולים לעשות כדי למנוע תופעה זו.

9. צדקה ואחריות הציבור

צדקה עשויה לחלץ את העני ממצבו, אולם היא עלולה גם לשחרר את המדינה מנטילת אחריות למצבם של האנשים החיים בעוני.

מטרת הסדנא: לבדוק כיצד ניתן לחולל שינוי ברמה הציבורית, מחד גיסא, ומאידך גיסא, לא להתנכר לאנשים החיים איתנו.

10. הזכות לפרנסה

אבטלה היא כורח המציאות. על פי חוקי הכלכלה, אסור לייצר מקומות עבודה פיקטיביים. עם זאת, האבטלה מהווה גורם הרסני ביחס לפרט ולחברה.

מטרת הסדנא: לעמוד מקרוב על מעמדו של המובטל בעינינו ועל תפיסתו העצמית.

